

Koordinator: Emily Halvorsen
Telefon: 468 50 786
E-post: rogaland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/rogaland
Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger

Norges vassdrags- og energidirektorat
Nve@nve.no

Stavanger, 15. august, 2013

KLAGE PÅ VEDTAK OM KONSESJON FOR BYGGING OG DRIFT AV GILJA VINDKRAFTVERK

Forum for Natur og Friluftsliv i Rogaland (FNF) viser til brev fra NVE 26/6/2013, og klager herved på vedtaket om å gi konsesjon til Fred. Olsen Renewables AS for bygging av Gilja vindkraftverk. Klagen sendes i kraft av høringsuttalelse datert 25/8/2008 fra FNF på vegne av 9 natur- og friluftslivsorganisasjoner. Stavanger Turistforening sender i tillegg egen klage som fokuserer spesielt på friluftslivsverdiene i det berørte området.

Mye har skjedd siden 2008 og vi har fått noe erfaring og økt forståelse for de alvorlige konsekvensene av vindkraftverk i Norge som forsterker organisasjonenes holdning. Vindkraftverk i norske fjell er ikke forenlig med god klima- og naturvernpolitikk.

Planområdets kvaliteter er knyttet til dets uberørte preg og forekomst av store sammenhengende arealer med åpent fjellandskap. INON-reduksjonen i Rogaland burde være grunn nok til å avvise prosjektet. Området grenser til et nasjonalt viktig landskapsverneområde og er i gjeldende planer beskrevet som svært viktig for landskap, friluftsliv og natur. Tidligere høringsuttalelser utdyper disse temaene.

I denne klagen fremhever FNF konsekvensene av veibyggingen da dette knapt adresseres i fagrapportene:

Terrenginngrepene i forbindelse med vindkraftverk blir bare overfladisk behandlet i konsesjonsprosessen. Dette gjelder også for Gilja vindkraftverk der konsekvensene av fragmentering og skjæringer ikke utredes, men nevnes så vidt ved behandling av andre tema. Utbyggere påstår ofte at veiene vil gjøre områder tilgjengelige og vil fortsatt gi friluftslivskvaliteter. Dette er langt fra sannheten og NVE bør holde seg for god til å støtte seg til slike feilaktige og trivielle påstander. Lokalsamfunnet blir villedet til å tro at anleggsveiene kan sammenliknes med for eksempel hytte- og skogsbilveier.

Veiene inn til vindkraftverkene og veiene internt i dem er, så langt vi kan se, like. Det er jo de samme konstruksjonene som skal fraktes både inn til og internt i området, og de må derfor ha samme standard. På hytteveier skal det ikke fraktes spesielt lang last eller kjøres spesielt lange kjøretøyer. I

FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner. I Rogaland representerer organisasjonene ca. 50 000 medlemskap og nesten 500 årsverk frivillig arbeid. 19 er med: Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund-Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Haugaland KFUK-KUFM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Sykklistenes Landsforening Sør-Rogaland, Rogaland Orienteringskrets, Stavanger Kajakklub, Haugesund Kajakklubb, Sørmarkas Venner, Stavanger Rugier Ro og Råseillag, Gandsfjord Seilforening og friluftsrådene; Ryfylke, Dalane, Jæren, og Vest. FNF Rogaland arbeider på fylkesnivå og har i tillegg to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.

vindkraftverk derimot, skal det gjerne fraktes inn lange rotorer og det hele kan bli over 60 m. Det betyr at veiene ikke kan ha på langt nær så krapp svingradius som hytteveier og andre vanlige lokalveier. De kan heller ikke være kuperte i vertikalplanet. Dermed blir linjeføringen for veier i vindkraftanlegg svært «stiv», både vertikalt og horisontalt. Det er dette som medfører de store terrenginngrepene (fyllinger, skjæringer, masseforflytninger).

Vanlige veier kan sno seg gjennom terrenget, nettopp fordi svingradius kan være mindre og fordi kjøretøyene tåler brattere bakker og mer/raskere variasjon i stigningsforholdene. Vindkraftveier kan ikke bygges på samme måte nettopp fordi de har en annen standard og en annen hensikt. Lokalveier og hytteveier kan legges mer varsomt i terrenget enn vindkraftveier, slik at man unngår store skjæringer og fyllinger. Vindkraftveier kan ikke på samme måte svinge seg rundt topper eller nede i søkk i terrenget. De må skjæres gjennom fjell/topper og legges på store fyllinger i søkkene, for å holde nødvendig stiv linjeføring.

Anleggsveiene blir derfor store, irreversible inngrep. Erfaringene vi har så langt i Rogaland er fra et nokså flatt myrområde og kan ikke sammenliknes med anlegget på Gilja. Det nærmeste vi kommer er fra Lista vindkraftverk som er bygget i likere terreng. Nedenfor illustreres dette ved det som den lokale befolkningen kaller for 'Sinsenkrysset' på Lista.

Veikryss på Lista
Vindkraftverk -
50 meter på det
bredeste – foto:
Sveinulf Vågane

I tillegg til brede veier i vindkraftverk må skog og nærstående fjell fjernes/sprenges bort langs veiene. Dette er fordi, til tross for bredere veier i svingene, lasten (rotorene) er så lang at den vil bevege seg langt utenfor veiene gjennom svinger. Her kan det selvsagt ikke stå hus, skog eller fjell langs veien. Kun der veiene kan være rette, kan de i et vindkraftanlegg på visse strekninger komme ned mot 4,5 - 5 meters bredde. Dette gjelder kun veienes kjørebane.

Naturinngrepets omfang vil alltid være betydelig mer enn de påståtte 5 m, pga nødvendige grøfter/skjæringer/fyllinger/masseforflytninger. På Lista er få delstrekninger bare 4,5 - 6 m brede, 7 m er vanlig og i svinger 8-10 m, og i veikryss mye mer. Vertikale inngrep kommer stedvis opp i ca 10 m (fjellskjæringer og massefyllinger) og bredden på hele terrenginngrepet kommer opp i over 30 m. I anleggsperioden kan skjæringene komme opp i flere titalls meters bredde, slik vi så på Høg-Jæren. Jo

mer kupert terrenget er, jo større blir inngrepene og andelen rette veier blir mindre. Terrenget på Lista er forholdsvis kupert, men ikke spesielt kupert i norsk sammenheng. Gilja kan komme til å gi større utfordringer.

Veiene må også dimensjoneres etter hvilken vekt de skal tåle noe en kan anta vil være mye mer enn for hytteveier og andre lokale veier. Turbinene skal selvsagt stå på de høyeste punktene i området. Dette får også stor betydning for naturinngrepet. Andre veier legges normalt lavt i terrenget.

NVE viser til andre kraftverk med attraksjonsverdi for besøkende. Det de lar være å nevne er at på for eksempel Smøla er det kraftselskapet, Statkraft, som selv står for store deler av satsingen inkl. sponning av museum og besøkscenter. Likeledes på Høg-Jæren der driftsselskapet selv står for arrangement eller som sponsor. Mange av de besøkende er dessuten fra kommuner der prosjekt er meldt eller omsøkt. NVE bør la være å bruke dette ubetydelige 'plasteret' i en så alvorlig sak for lokalsamfunnet.

Vindkraftverk er industri av en størrelse en knapt har sett i Norge før. De beslaglegger enorme områder, de fleste i urørt og svært sensitiv natur. Selv om vinden er god er forholdene ellers svært vanskelige i norske fjord- og fjellandskap. Dimensjonene på anlegg, slik som på Gilja, er årsak til de største konfliktene: Turbinene er mye større enn det som hittil har vært vanlig i andre land noe som har innvirkning på de fysiske inngrepene men også på lyd, visuell opplevelse og samlet belastning på biologisk mangfold for hele regionen.

Selv om Norge har forpliktet seg til å oppfylle en rekke klimamål betyr ikke dette at vindkraftsatsing er riktig her. Mye tyder på at det ikke gir noen som helst total klimagevinst. I NRKs Brennpunkt program i fjor høst uttalte lokalbefolkning at de er villig til ofre naturen dersom det faktisk reduserer utslippene – ellers er de blitt ført bak lyset. FNF mener at vi har ofret nok natur i Rogaland. Samlet konsekvens av alle de godkjente prosjektene er svært usikker og bryter tvert med flere av naturmangfoldlovens hensikter. Vi ber derfor NVE om å trekke tilbake konsesjonen for Gilja vindkraftverk.

Med hilsen

Emily Halvorsen (sign.)
Koordinator

Kopi:
Gjesdal kommune
Rogaland fylkeskommune
Fylkesmannen i Rogaland
FNF arbeidsutvalg